

dr Joanna Sikora, prof. ANU

Australian National University

dr hab. Artur Pokropek, prof. PAN

Polska Akademia Nauk

Optymizm czy pragmatyzm? Kapitał językowy, orientacja naukowa i plany zawodowe nastoletnich imigrantów

Ponieważ dzieci imigrantów stanowią szybko rosnącą część populacji młodzieży na całym świecie, czynniki wpływające na ich motywację edukacyjną i zawodową wzbudzają coraz większe zainteresowanie. Spośród tych czynników optymizm imigrantów, rozumiany jako oczekiwanie wysokiego poziomu wykształcenia i statusu zawodowego w stosunku do pochodzenia rodzinnego, jest systematycznie zauważany w zamożnych społeczeństwach.

Badania wykazują, że optymizm zawodowy może zwiększać osiągnięcia edukacyjne i wytrwałość nastolatków w nauce. Aby wnieść swój wkład do tych badań, rozważamy dwie hipotezy. Pierwsza z nich zakłada, że dwujęzyczni imigranci są szczególnie zaradni i zdeterminowani. Dlatego też są bardziej ambitni pod względem zawodowym niż ich rówieśnicy. Druga sugeruje, że uczniowie-imigranci angażują się w „strategiczną adaptację”, specjalizując się w naukach ścisłych, postrzeganych jako obszar rozwoju mniej podatny na negatywne skutki dyskryminacji.

Hipotezy te weryfikujemy w dwóch punktach czasowych, analizując dane z 19 krajów, które uczestniczyły w Programie Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów (PISA) w 2006 i 2015 roku. Naszą podstawową metodą jest analiza ścieżkowa przeprowadzana oddzielnie dla danych z każdego kraju. Wyniki pokazują, że w wielu krajach dwujęzyczni imigranci planują kariery w zawodach o wyższym statusie niż nieimigranci. Jednak imigranci, którzy posługują się tylko jednym językiem, mają również wysokie oczekiwania zawodowe, więc zasoby językowe nie wyjaśniają ambicji zawodowych.

Jednakże imigranci przypisują naukom ścisłym większą wartość instrumentalną i bardziej lubią je w szkole. Dlatego nasze wyniki zgadzają się z tezą o „strategicznej adaptacji”, zgodnie z którą wielu młodych imigrantów może wybierać specjalizację w naukach ścisłych z powodów pragmatycznych.